

Sygn. akt *IV U 296/21*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lipca 2021 r.

**Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: SSR del. do SO Beata Bury

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Katarzyna Pokrzywa

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 lipca 2021 r. w R.

sprawy z wniosku **J. K.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o świadczenie postojowe

na skutek odwołania J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 21.01.2021 r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 21.01.2021 r., znak: (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy J. K. prawo do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego na wniosek z dnia 07.01.2021r.-

Sygn. akt IV U 296/21

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 29 lipca 2021 roku

Decyzją z dnia 21 stycznia 2021 r. znak: (...) ZUS Oddział w R. odmówił J. K. prawa do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego, powołując się na art. 15 ^z(²) ust. 7 i art. 15zv ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2020 r., poz. 374 i 1842).

Na uzasadnienie podano, że skarżąca wskazała we wniosku kod PKD przeważającej działalności jako (...). Z kolei, z danych zawartych w rejestrze REGON oraz CEiDG, w brzmieniu na dzień 30 września 2020 r., wynika, że przeważająca działalność skarżącej oznaczona była kodem (...). Zmiana kodu na (...) nastąpiła w dniu 4 stycznia 2021 r. z taką samą datą zaistnienia zmiany.

W odwołaniu od powyższej decyzji skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji. Argumentowała, że już na dzień 30 września 2020 r. prowadziła działalność przeważającą według kodu PKD (...). Z kolei, kod (...) jako przeważający został wpisany w dniu 12 lutego 2013 r., a wykreślony – 9 maja 2013 r. Kod (...) został wpisany w dniu 12 lutego 2013 r., a wykreślony – 30 grudnia 2020 r. i ponownie wpisany 4 stycznia 2021 r. Z uwagi na usunięcie kodu (...) w dniu

9 maja 2013 r., kodem przeważającym i faktycznie wykonywanej działalności był(...) Towar sprzedawany od 1 do 30 listopada 2020 r. był według kodu (...)

W odpowiedzi na odwołanie i w dalszym piśmie procesowym ZUS O/R. wniósł o oddalenie odwołania w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych, podtrzymując dotychczas prezentowaną argumentację. Organ podkreślił, że na dzień 30 września 2020 r. wnioskodawczyni prowadziła działalność pod przeważającym kodem PKD (...)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni J. K. od 2001 r. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą jako (...)

Początkowo prowadziła dwa sklepy: w (...) przy ul. (...) w R. oraz w (...) przy ul. (...) w R.. Po likwidacji sklepu w (...), skarżąca prowadziła jedynie jeden sklep – a jej pracownica M. M. przeszła do sklepu przy ul. (...).

M. M. pozostawała w zatrudnieniu na podstawie umowy zlecenie, świadcząc pracę, w zależności od potrzeb, 2-3 godziny dziennie, do chwili epidemii, czyli kwietnia 2020 r.

Od kilku lat J. K. zmieniała stopniowo profil swojej działalności (sprzedaży). Dotyczyło to również lat 2019-2020. Z uwagi na to, że lepiej sprzedawała się odzież nocna – piżamy, koszule nocne i szlafroki – zaczęła zamawiać więcej tego towaru, a sprzedaż pościeli, ręczników, poduszek czy obrusów stawała się marginalna. I tak, pościel znajdowała się jedynie w witrynie głównej, a odzież nocna – na wieszakach na środku sklepu, na ścianie zewnętrznej i na drugiej ścianie (dodatkowo piżamy dziecięce na półkach). Sklep nie miał wystawy, a na manekinach były wystawione piżamy.

(dowód: dane z CEiDG – k. 4-7)

We wniosku o jednorazowe dodatkowe świadczenie postojowe z dnia 7 stycznia 2021 r. wnioskodawczyni wskazała kod PKD przeważającej działalności jako (...)(sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach). Z kolei, z danych zawartych w rejestrze REGON oraz CEiDG, w brzmieniu na dzień 30 września 2020 r., wynika, że przeważająca działalność skarżącej oznaczona była kodem (...) (sprzedaż detaliczna wyrobów tekstylnych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach). Kod (...) został wpisany (jako przeważająca działalność) w dniu 4 stycznia 2021 r. z datą zaistnienia zmiany od 4 stycznia 2021 r.

Wnioskodawczyni, kiedy rozpoczynała prowadzenie działalności, wpisała jako kod przeważającej działalności (...) albowiem dawał on szersze możliwości działania – odzież nocna, którą sprzedawała, mogła być kwalifikowana jako „tekstylna”. Do chwili wejścia w życie nowych przepisów o świadczeniach postojowych, okoliczność ta nie miała większego znaczenia.

(dowód: akta organu rentowego, dokumentacja – k. 5, pismo z GUS – k. 17, dokumentacja w segregatorze i kopercie dołączone do akt sprawy, zeznania świadka M. M. – k. 27-28, zeznania wnioskodawczyni J. K. – k. 22-23)

Powyższy stan faktyczny w istocie bezsporny pomiędzy stronami, Sąd ustalił w oparciu o niekwestionowaną i tym samym wiarygodną dokumentację złożoną w aktach organu rentowego.

Aspekt wiarygodności posiadają ujawnione w toku postępowania dowody z dokumentów. Ich treść i autentyczność nie budzi wątpliwości, stanowiąc odzwierciedlenie stanu rzeczywistego.

Atrybutem wiarygodności Sąd obdarzył również zeznania złożone przez świadka M. M.. W ocenie Sądu były one jasne, spójne i korespondowały z dokumentami stanowiącymi podstawę rozstrzygnięcia. Z powyższych względów, zostały uwzględnione przez Sąd przy dokonywaniu ustaleń faktycznych. Analogicznie należało ocenić zeznania wnioskodawczyni J. K..

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie J. K. podlegało uwzględnieniu, co skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji.

Krąg podmiotów uprawnionych do świadczenia postojowego wyznacza treść art. 15 zq⁽²⁾ ust. 1 pkt 1 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (poz. 1842) – tzw. tarczy antykryzysowej 3.0 (zwanej dalej „ustawą COVID-19”).

Na wstępie należy zasygnalizować, że z uwagi na epidemię COVID-19 zaistniała potrzeba wprowadzenia szczególnych rozwiązań mających na celu przeciwdziałanie negatywnym skutkom gospodarczym tej sytuacji. Konieczne stało się opracowanie pakietu osłonowego dla przedsiębiorców, zapobiegającego zwłaszcza utracie płynności w ramach prowadzonych przez nie działalności. Powołana ustawa miała pozwolić na uruchomienie nadzwyczajnych instrumentów wspierających przedsiębiorców w tym okresie (druk sejmowy nr 299). Jednym z nich jest świadczenie postojowe.

Od decyzji o odmowie przyznania prawa do świadczenia postojowego wnioskodawcy przysługuje prawo odwołania do właściwego sądu w terminie i na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego dla postępowań w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Przepisy art. 83 ust. 5-7 i art. 83a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych stosuje się odpowiednio.

Zgodnie z art. 15 zq ust. 1 pkt 1 i ust. 3 ustawy z 2 marca 2020 r., świadczenie postojowe przysługuje m.in. osobie prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. (Dz.U. z 2019 r., poz. 1292) - Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych. Tym samym, ustawodawca w sposób wyraźny ograniczył krąg osób uprawnionych do powyższego świadczenia, jak również przesłanki nabycia do niego prawa. Tak uczynił zresztą również w przypadku innych instrumentów wspierających przedsiębiorców, formułując szereg przesłanek pozytywnych i negatywnych (np. w odniesieniu do dodatku solidarnościowego). W konstrukcji świadczenia postojowego dominuje funkcja alimentacyjna i dochodowa. Ze względu na pełnione przez to świadczenie funkcje, może być ono postrzegane jako świadczenie stanowiące substytut wynagrodzenia lub dochodu, które nie może być pobierane lub uzyskiwane z przyczyn niezależnych od osoby uprawnionej. Jest to świadczenie dedykowane osobom fizycznym, u których przestój działalności, jako przedsiębiorców, zrodził zagrożenie dla dalszego funkcjonowania, wręcz bytu i egzystencji. Świadczenie to nie powinno być zatem kwalifikowane jako świadczenie z ubezpieczenia społecznego, a szeroko pojmowane świadczenie dla przedsiębiorców. Jego konstrukcja nie jest bowiem oparta na instrumentach ubezpieczeń społecznych, w tym na sposobie opłacania składek na to ubezpieczenie.

Zgodnie z art. 15zs⁽²⁾ ust. 1 i 8 ww. ustawy, osobie, o której mowa w art. 15zq ust. 1 pkt 1, prowadzącej na dzień 30 września 2020 r. pozarolniczą działalność gospodarczą oznaczoną według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) 2007, jako rodzaj przeważającej działalności, kodem 47.71.Z, 47.72.Z, 47.81.Z, 47.82.Z, 47.89.Z, 49.39.Z, 56.10.A, 56.10.B, 56.21.Z, 56.29.Z, 56.30.Z, 59.11.Z, 59.12.Z, 59.13.Z, 59.14.Z, 59.20.Z, 74.20.Z, 77.21.Z, 79.90.A, 79.90.C, 82.30.Z, 85.51.Z, 85.52.Z, 85.53.Z, 85.59.A, 85.59.B, 86.10.Z w zakresie działalności leczniczej polegającej na udzielaniu świadczeń w ramach lecznictwa uzdrowiskowego, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych, lub realizowanej w trybie stacjonarnej rehabilitacji leczniczej, 86.90.A, 86.90.D, 90.01.Z, 90.02.Z, 90.04.Z, 91.02.Z, 93.11.Z, 93.13.Z, 93.19.Z, 93.21.Z, 96.01.Z, 96.04.Z, która skorzystała ze świadczenia postojowego w trybie art. 15zs lub art. 15zua, przysługuje prawo do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego, jeżeli przychód z tej działalności uzyskany w październiku albo listopadzie 2020 r. był niższy co najmniej o 40% w stosunku do przychodu uzyskanego odpowiednio w październiku albo listopadzie 2019 r. Ustalenie prawa do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego, o którym mowa w ust. 1, następuje na wniosek osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą, zawierający dane, o których mowa w art. 15zs ust. 3 pkt 1 lit. a, c i e, pkt 2, 5 i 6, oświadczenie o rodzaju przeważającej działalności, o której mowa w ust. 1, oraz oświadczenie potwierdzające, że jej przychód z działalności uzyskany w październiku albo listopadzie 2020 r. był niższy co najmniej o 40% w stosunku do przychodu uzyskanego odpowiednio w październiku albo listopadzie 2019 r. Oceny spełnienia warunku, o którym mowa w ust. 1, w zakresie

oznaczenia prowadzonej działalności gospodarczej według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) 2007 dokonuje się na podstawie danych zawartych w rejestrze REGON w brzmieniu na dzień 30 września 2020 r.

Z powołanych przepisów wynika, że ustawodawca wprowadził kazuistyczną zasadę, że aby otrzymać pomoc z tzw. tarczy branżowej, konieczne było posiadanie, na dzień 30 września 2020 r., jako kodu dominującego, jednego z kodów wymienionych w ustawie (katalog zamknięty). Powołane regulacje nie przewidują sprawdzania czy też weryfikacji rodzaju prowadzonej działalności w inny sposób, np. na podstawie przedkładanych faktur czy też dokumentacji finansowo-księgowej. Decydujący dla organu rentowego był zatem wpis w rejestrze na określoną datę, niezależnie od faktycznie prowadzonej działalności przeważającej. Główny Urząd Statystyczny, na żądanie ZUS, jest bowiem obowiązany przekazać informację (dane z rejestru REGON), czy wskazany płatnik składek na wskazany dzień prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą oznaczoną danym kodem PKD. W konsekwencji, kod PKD jest weryfikowany na podstawie danych z rejestru REGON i z organów ewidencyjnych. Dodatkowym utrudnieniem dla przedsiębiorców jest, że jako przeważający - do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej - można podać tylko jeden kod PKD. Przedsiębiorca ma obowiązek zmiany kodów PKD, jeżeli zmienił rodzaj działalności, w terminie 7 dni od zmiany. Tym samym, niedoprowadzenie do tej zmiany w odpowiednim terminie, zostaje w pewnym sensie sankcjonowane przez tarczę branżową 6.o. brakiem świadczeń. Rozporządzenie Rady Ministrów z 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) stanowi, że aby uniknąć zbyt częstych zmian, stosuje się zasadę stabilności. Zgodnie z tą zasadą, nowy rodzaj działalności powinien być działalnością główną przez co najmniej dwa lata, zanim zostanie zmieniona przypisana do jednostki dana działalność przeważająca.

Niezależnie od powyższego, należy podkreślić, że wpis kodu ma charakter deklaratoryjny, a przesądzające znaczenie należy nadać faktycznie prowadzonej przez ubezpieczonego działalności, zwłaszcza, gdy stan ten jest utrwalony i nie ma charakteru przejściowego (koniunkturalnego, czyli nakierowanego na uzyskanie świadczeń). W przeciwnym wypadku mogłoby wystąpić nierówne traktowanie podmiotów, będących w analogicznej sytuacji, tylko z uwagi na (formalną) treść wpisów. Ten warunek nie wydaje się też właściwy do osiągnięcia odwrotnego celu w postaci ustalenia grupy podmiotów uprawnionych (rozstrzygnięcie pozytywne), ponieważ przy jego wykorzystaniu środki mogłyby otrzymać podmioty prowadzące zupełnie inną działalność, jeżeli tylko mają określony wpis w REGON (określony ww. przepisem kod). Tym samym, choć organ rentowy pozostaje związany treścią art. 15z² ust. 1 i 8 ww. ustawy COVID-19, sąd orzekający ma uprawnienie do weryfikacji rodzaju faktycznie prowadzonej przez uprawnionego działalności, również z uwzględnieniem celów, dla których ustanowiono świadczenie postojowe.

Zdaniem Sądu Okręgowego, wnioskodawczyni udowodniła deklarowany we wniosku przeważający rodzaj działalności. Jak wynika z materiału dowodowego, od wielu lat prowadzi sklep z odzieżą nocną oraz tekstyliami z tego obszaru. W ostatnim okresie, tj. co najmniej 5 lat, J. K. zmieniała stopniowo profil swojej działalności (sprzedaży). Dotyczyło to również lat 2019-2020, co wynika z dołączonej do akt sprawy dokumentacji-księgowej, w tym obrazującej rodzaj zamówień i kategorie kupowanych towarów. Z uwagi na to, że lepiej sprzedawała się odzież nocna – piżamy, koszule nocne i szlafroki – ww. zaczęła zamawiać więcej tego towaru, a sprzedaż pościeli, ręczników, poduszek czy obrusów stawała się marginalna. I tak, pościel znajdowała się jedynie w witrynie głównej, a odzież nocna – na wieszakach na środku sklepu, na ścianie zewnętrznej i na drugiej ścianie (dodatkowo piżamy dziecięce na półkach). Sklep nie miał wystawy, a na manekinach również były wystawione piżamy. Z powyższego wynika, że przeważający rodzaj działalności skarżącej (w tym na dzień 30 września 2020 r.) był objęty kodem (...). Przekonują przy tym jej wyjaśnienia, że wpis kodu (...) był w przeszłości uzasadniony jego szerszym zakresem, tj. umożliwiając sprzedaż zarówno odzieży, jak i tekstyliów, zaliczając do tekstyliów również odzież nocną, a brak stosownej zmiany, pomimo przekształcenia profilu sprzedaży, nie spowodował formalnej zmiany kodu, albowiem do chwili pojawienia się świadczeń postojowych, okoliczność ta nie miała większego znaczenia.

W świetle powołanych wyżej przepisów i argumentacji prawnej, działając na podstawie art. 477¹⁴ § 2 KPC, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję jak w wyroku.